

História Slovenska (Dejiny Slovenska) - 11.časť – SNP a obnovenie ČSR v roku 1945 :)

Roku 1944

- **29. 6.** - bola v Bratislave porada ilegálnej Slovenskej národnej rady a Vojenského ústredia,
- **20. 7.** - v Žarnovickej doline pri Čremošnom sa uskutočnila porada SNR so zástupcami Vojenského ústredia, ktoré bolo kritizované za nedostatočné prípravy Povstania na západnom a východnom Slovensku. Rozhodlo sa o vyslaní delegácie do [Sovietskeho zväzu](#) (ZSSR) so zámerom nadviazania spojenia so sovietskym vojenským velením,
- **25.-26. 7.** - v priestore Liptovskej Osady bola vysadená 11-členná partizánska organizátorská skupina sovietskych partizánov - ako prvý výsadok partizánov na území Slovenska pod velením P. A. Velička. Ukrajinský štáb partizánskeho hnutia v Kyjeve vysadil do konca Druhej svetovej vojny na Slovensku 53 partizánskych skupín asi s 1 200 príslušníkmi,
- **29. 7.** - minister národnej obrany generál [Ferdinand Čatloš \(1895-1972\)](#) vydal rozkaz o vyhlásení východného Slovenska za operačné vojenské pásmo so stanným právom. Východoslovenská armáda bola podriadená nemeckému veleniu skupiny armád Severná Ukrajina. Tento rozkaz nadobudol účinnosť z 3. na 4. 8. 1944,

Ferdinand Čatloš

- **1. 8.** - vo Varšave vypuklo protinemecké povstanie,
- **2. 8.** - veliteľ slovenskej technickej divízie v Taliansku J. Imro prešiel na stranu spojencov a od augusta 1944 pôsobil na Ministerstve obrany čs. vlády v Londýne,
- **august** - pod zámienkou ochrany železníc pred útokmi partizánov sa z Východoslovenskej armády presunuli na stredné a čiastočne na západné Slovensko tri pešie prápory a tanková rota,
- **5. 8.** - vojenské ústredie vydalo základné dokumenty pre zápoľnú armádu, a to: Rozkaz pre obranu strategického trojuholníka (B. Bystrica, Brezno, Zvolen) a Spravodajský rozkaz o zámeroch nepriateľa,
- **6. 8.** - sa uskutočnilo rokovanie delegácie SNR, K. Šmidke, M. Ferjenčík, so sovietskymi štátnymi a vojenskými predstaviteľmi v Moskve,
- **10. 8.** - do funkcie zástupcu veliteľa Východoslovenskej armády bol vymenovaný plk. V. Talský. Francúzski robotníci zo zbrojovky v Považskej Bystrici sa zapojili do partizánskeho hnutia,
- **11. 8.** - vláda SR vyhlásila stanné právo pre celé územie Slovenska,
- **17. 8.** - boli vytvorené dva protipartizánske pohotovostné oddiely slovenskej armády v Hanušovciach a Nižnej Šebastovej, neskôr aj v Michalovciach a Stropkove,
- **20. 8.** - anglo-americké lietadlá bombardovali rafinériu v Dubovej,

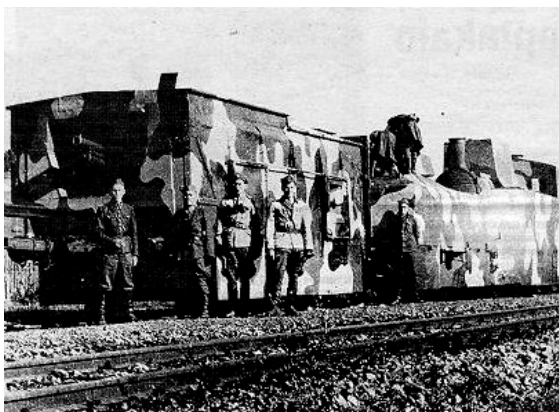
- **21. 8.** - prvá čs. partizánska brigáda M. R. Štefánika pod velením P. A. Veličku obsadila obec Sklabiňu a ako v prvej obci na území Slovenska tu vyhlásili obnovenie Česko-Slovenskej republiky,
- **23.-24. 8.** - prvá čs. partizánska brigáda M. R. Štefánika zatarasila železničné tunely pri Strečne a Kraľovanoch a tunel na trati Horná Štubňa-Handlová,
- **23. 8.** - vypuklo protifašistické povstanie v Rumunsku,
- **25. 8.** - prezident [Jozef Tiso \(1887-1947\)](#) odvolal Ferdinanda Čatloša z funkcie hlavného veliteľa slovenskej armády[1] a za veliteľa vymenoval generála J. Turanca,
- **26. 8.** - robotníci železiarne v Podbrezovej zastavili výrobu a s partizánmi prevzali správu nad továrňou a mestom. Vojenská posádka v Brezne sa pridala k partizánom a vypovedala poslušnosť slovenskej vláde. V priestore Lupkovského priesmyku prešiel na slovenské územie partizánsky zväzok Stalin pod velením M. I. Šukajeva; pôsobil na východnom Slovensku,
- **27. 8.** - partizáni spolu s vojenskou posádkou obsadili Ružomberok. Hneď napadli nemeckú vojenskú jednotku a malý oddiel [SS](#), pričom zabili asi 100 nemeckých vojakov a zajali 67 príslušníkov nemeckej strany. Ráno ich spolu s asi 24 civilmi povraždili. Štáb nemeckej skupiny armád Severná Ukrajina schválil plán odzbrojenia východoslovenských divízií pod krycím názvom „Kartoffelernte“[2],
- **28. 8.** - zasadnutie slovenskej vlády, na ktorom boli prerokované opatrenia na upevnenie disciplíny v armáde a otázky súvisiace s pobytom nemeckých vojsk na Slovensku. Vojenská posádka v Martine prešla k povstalcom a obsadila mesto a okolie. Pridal sa aj pohotovostný žandársky oddiel pplk. Košaru. Vojenská posádka a partizáni prevzali správu nad mestom Liptovský Mikuláš. V Partizánskej (bývalej Nemeckej) Ľupči sa zjednotilo šesť partizánskych oddielov, ktoré vytvorili jadro 2. česko-slovenskej partizánskej brigády Za slobodu Slovanov,
- **28. 8.** - partizáni zadržali v Turčianskom Sv. Martine medzinárodný rýchlik, v ktorom sa vracala z Rumunska nemecká vojenská misia. Z vlaku vylákali 28 členov misie a pri pokuse o ich odzbrojenie ich všetkých postrieľali. Na ultimatívne naliehanie nemeckého vyslanca Ludina prezident Tiso aj vláda SR teraz už dala svoj súhlas, aby nemecké vojská prišli na Slovensko na pomoc proti partizánom,
- **29. 8.** - nemecké vojská pod velením gen. G. Bergera prekročili moravsko-slovenskú hranicu a začali obsadzovať územie Slovenska. Prvé boje s nemeckými vojskami v Žiline a Poprade, nemecké letectvo bombardovalo Ružomberok. Po rozhlasovom prejave Ferdinanda Čatloša[3], [Ján Golián \(1906-1945\)](#) vydal rozkaz: „*Začnite s vystáňovaním!*“ Začalo Slovenské národné povstanie. V Žiline, Martine a ďalších mestách vyhlásili mobilizáciu. Vojenská posádka v Prievidzi spolu s partizánmi prevzali správu nad mestom a súčasne oslobodili internovaných židovských občanov v zbernom tábore v Novákoch. Partizáni z Uhrovca obsadili Bánovce nad Bebravou. Partizáni obsadili letisko Tri Duby pri Zvolene a zajali tam gen. J. Turanca. Trnavská vojenská posádka v snahe predísť odzbrojeniu nemeckými jednotkami začala presun cez Hlohovec na povstalecké územie a zaujala dňa 1. septembra obranné postavenie v priestore Žarnovica-Nová Baňa,

Ján Golian

- **30. 8.** - vysielanie *Proklamácie vojenského revolučného vedenia* Slovenským slobodným vysielateľom v Banskej Bystrici o vypuknutí Slovenského národného povstania,
- **31. 8.** - vytvorenie Veliteľstva 1.česko-slovenskej armády na Slovensku v Banskej Bystrici na čele s plk. Jánom Golianom. Začala sa realizácia odzbrojovania a internovania príslušníkov dvoch východoslovenských divízií nemeckou armádou. Plukovník V. Talský opustil veliteľský štáb divízií v Prešove a so skupinou 38 lietadiel odletel z letiska Vyšná Šebastová do Sovietskeho zväzu,
- **31. 8.** - začiatok bojov o Strečniansku tiesňavu, v ktorých popri vojakoch žilinskej a martinskej posádky a partizánov bojoval aj oddiel francúzskych partizánov. Obranu tiesňavy nemecké vojská prelomili 4. septembra,
- **1. 9.** - SNR prijala *Deklaráciu Slovenskej národnej rady* ako základný programový dokument, ktorým preberala všetku zákonodarnú a výkonnú moc na povstaleckom území. Nemecké jednotky odzbrojili vojenské posádky v Trenčíne, v Novom Meste nad Váhom, v Kežmarku a v Poprade,
- **1.-2. 9.** - prebiehalo odzbrojovanie dvoch východoslovenských divízií; akcia nazvaná „Kartoffelernte mit Prämie“. Nemecká vojenská skupina SS Schill odzbrojila bratislavskú posádku,
- **2. 9.** - vláda Dr. Vojtecha Tuku podala demisiu,
- **2. 9.** - nemecká vojenská skupina SS Schill obsadila Nitru a odzbrojila tamojšiu posádku. Hlavné velenie [Sovietskej armády](#) vydalo Smernicu na prípravu útočnej operácie 1. a 4. ukrajinského frontu s termínom jej najneskoršieho začatia 8. 9. na všeobecnom smere Východných Karpát v priestore Dukla-Prešov,
- **3. 9.** - nemecké jednotky obsadili Topoľčany a Kvetnicu (pri Poprade) s veľkým muničným skladom. Sovietske lietadlá zhodili na letisko Tri Duby prvú zásielku zbraní a streliva; nemecké lietadlá podnikli nálet na letisko,
- **4. 9.** - veliteľstvo 1. česko-slovenskej armády na Slovensku vydalo rozkaz Vojenskej obrannej oblasti 2 so sídlom v Liptovskom Mikuláši ustúpiť v dňoch 5.-7. 9. cez Ružomberok do priestoru Vlkolínca, Bieleho Potoka a Ludrovej. Jednotky z Kráľovej Lehoty mali ustúpiť do priestoru Vyšnej Boce. Podľa nariadenia veliteľstva nemeckej brannej moci sa s odzbrojenými jednotkami slovenskej armády malo zaobchádzať ako s vojakmi pracovnej služby a s „nespoľahlivými“ ako s internovanými vojakmi,
- **4. 9.** - minister národnej obrany SR generál Čatloš ušiel do Banskej Bystrice a dal sa k dispozícii vedeniu československého vojska. To ho uväznilo a odovzdalo veliteľovi ruskej partizánskej brigády Jegorovovi, ktorý ho 14. 9. spolu s generálom Turancom deportoval do ZSSR. Tým sa otvorila vlna deportácií Slovákov do ZSSR, čo potom postihlo niekoľko desaťtisíc občanov SR,
- **4.-5. 9.** - na letisko Tri Duby dopravili sovietske lietadlá prvú väčšiu zásielku zbraní, streliva a vojenského materiálu,

- **5. 9.** - nemecké jednotky obsadili Liptovský Mikuláš a Ružomberok. Ružomberská posádka pod velením mjr. M. Vesela ustúpila južne od Ružomberka do priestoru Bieleho Potoka. Ťažké boli boje o Priekopu a prístupy do Martina a Turca. Obrannú líniu tu povstalecké vojská udržali až do 20. 9. keď ustúpili. Vojenská jednotka kpt. J. Staneka spolu s partizánskou brigádou Jánošík sa protiútokom zmocnili Telgártu, odrazili útoky Nemcov a stabilizovali front na tomto úseku. Nemecké lietadlá bombardovali železničnú stanicu v Ružomberku a letisko Tri Duby. Vláda slovenskej republiky podala demisiu. Predsedom vlády sa stal Štefan Tiso, ministrom obrany Štefan Haščík,
- **6. 9.** - začiatok urputných bojov o výšinu Ostrô južne od Ružomberka a prístupovú cestu do Banskej Bystrice. Povstalecké jednotky odolávali sústredeným útokom nemeckého vojska a udržali Ostrô až do 24. októbra,
- **7. 9.** - nemecké jednotky obsadili Partizánske,
- **prvý týždeň povstania** - partizáni a povstalci zavraždili hrozným spôsobom niekoľkých katolíckych kňazov a ich príbuzných,
- **8. 9.** - začiatok karpatsko-duklianskej operácie Sovietskej armády, ktorej cieľom bolo vojensky pomôcť Slovenskému národnému povstaniu. Zúčastnili sa jej vojská 1. a 4. ukrajinského frontu; operácie sa zúčastnil aj 1. česko-slovenský armádny zbor, ktorý bojoval v zostave 38. armády,
- **9. 9.** - reorganizácia povstaleckej armády. Dve pôvodné vojenské oblasti boli zrušené, zriadilo sa šesť taktických skupín a jedna letecká skupina,
- **10. 9.** - nemecké letectvo zaútočilo na letisko Tri Duby a okolité obce,
- **12. 9.** - do bojov o Duklianský priesmyk bola nasadená 2. česko-slovenská paradesantná brigáda v Sovietskom zväze. SNR zriadila Radu na obranu Slovenka, jej predsedom sa stal hlavný veliteľ brannej moci na Slovensku gen. Ján Golian,
- **13. 9.** - nemecké jednotky obsadili Dolný Kubín na Orave a po obsadení Prievidze a Kraľovian sa im otvorila cesta do Turca,

Jeden z troch slovenských pancierových vlakov postavených počas SNP

Povstalecká kolóna počas SNP

- **15. 9.** - začiatok ťažkých bojov o vrch Ostrô v Revúckej doline južne od Ružomberka,
- **16. 9.** - vytvorenie Hlavného štábu partizánskeho hnutia na Slovensku na čele s Karolom Šmidkem,
- **17. 9.** - na letisku Tri Duby pristála prvá skupina anglo-americkéj vojenskej misie na čele s por. J. H. Greenom. Zo Sovietskeho zväzu priletel na letisko Zolná pri Zvolene 1. česko-slovenský stíhací letecký pluk,
- **19. 9.** - gen. G. Bergera vystriedal vo funkcii veliteľa nemeckých okupačných síl na Slovensku gen. H. Hofle. Nemecké jednotky obsadili Nitrianske (vtedy Nemecké) Pravno a nasledujúceho dňa (20. 9.) prenikli do Turca,
- **21. 9.** - nemecké jednotky obsadili Martin. Veliteľstvo 1. čs. armády vydalo nariadenie na ústup povstaleckých jednotiek z Turčianskej kotliny. Protiútok jednotiek kpt. Jána Staneka v priestore Telgártu s následným obsadením strategickkej kóty Kozovec. Vojská 4. ukrajinského frontu oslobodili prvú slovenskú dedinu na východnom Slovensku - Kalinov,
- **25. 9.** - začal sa letecký presun 1. česko-slovenskej paradesantnej brigády z poľského letiska pri Krosne v Poľsku na letisko Tri Duby. Preprava brigády bola ukončená 16. októbra,
- **26. 9.** - začiatok druhej mobilizácie do povstaleckej armády; povolali záložníkov do 40 rokov,

- **september** - Česko-slovenskú obrnenú brigádu presunuli zo Stredného východu do Francúzska a nasadili ju do bojov pri Dunkerque,
- **1. 10.** - v železničných dielňach vo Zvolene dokončili výrobu improvizovaného obrneného vlaku Masaryk,
- **3. 10.** - nemecké jednotky obsadili Žiar nad Hronom a otvorili si strategický smer na Hronskú Dúbravu,
- **6. 10.** - jednotky 1. čs. armádneho zboru v Sovietskom zväze v zostave 38. armády 1. ukrajinského frontu prekročili v priestore Duklianskeho priesmyku slovenskú štátnu hranicu. Nemecké jednotky obsadili Kremnicu a tým vzniklo nebezpečenstvo ich preniknutia do južného Turca a Banskej Bystrice,
- **7. 10.** - gen. [Rudolf Michal Viest \(1890-1945\)](#) sa ujal funkcie hlavného veliteľa povstaleckej armády na Slovensku; gen. Ján Golian sa stal jeho zástupcom. Ťažké boje medzi nemeckými jednotkami a 2. čs. paradesantnou brigádou za podpory 1. čs. stíhacieho leteckého pluku v priestore Jalná-Hronská Breznica-Hronská Dúbrava,

Rudolf Michal Viest

- **8. 10.** - nemecké jednotky bez boja obsadili Banskú Štiavnicu a postupovali ďalej na Hronskú Dúbravu,
- **10. 10.** - z Poľska sa na Slovensko presunula nemecká brigáda SS Dirlewanger a operovala v priestore horného Považia a južného Turca,
- **12. 10.** - nemecké jednotky obsadili Hronskú Dúbravu,
- **13. 10.** - anglo-americké letectvo bombardovalo Bratislavu a silne poškodilo továreň Apollo,
- **16. 10.** - 1. čs. stíhací letecký pluk bombardoval železničnú stanicu Diviaky pri Turčianskych Tepliciach,
- **18. 10-20. 10.** - začala sa generálna ofenzíva nemeckých vojsk na Slovensku proti zvyšku povstaleckého územia. Z priestoru Ružomberka a Martina útočila brigáda SS Dirlewanger, z priestoru Rimavskej Soboty a Lučenca 18. SS divízia Horst Wessel, z priestoru Liptovského Mikuláša a Kráľovej Lehoty bojová skupina Wittenmayer, z priestoru Popradu - Telgártu skupina Heinrici, z priestoru Turca 178. divízia Tatra a z priestoru Ponitria operovala 271. divízia tankových granátnikov nemeckého wehrmachtu,
- **18. 10.** - obnovili sa urputné boje o vrch Ostrô v Revúckej doline južne od Ružomberka. Nemecké jednotky obsadili Krupinu a otvorili si tým strategický smer na Zvolen,
- **21. 10.** - nemecké jednotky obsadili Tisovec a ohrozili horné Pohronie,
- **22. 10.** - v Banskej Bystrici zasadala Rada na obranu Slovenska a rozhodla o vytvorení troch operačných oblastí v priestoroch Poľany, Nízkyh Tatier a Veľkej Fatry. Tiež Predsedníctvo Slovenskej národnej rady prijalo plán obrany strategického trojuholníka Zvolen - Banská Bystrica - Brezno. Na stretnutí zástupcov velenia armády a Hlavného štábu partizánskeho hnutia (24.10.) sa dohodlo, že partizánske oddiely sa rozmiestnia v tle nemeckých vojsk a prejdú výlučne na partizánsky spôsob boja. Nemecké jednotky obsadili Pliešovce a Sásu,

- **23. 10.** - nemecké jednotky obsadili Detvu a otvorili si cestu na Zvolen,
- **25. 10.** - nemecké jednotky obsadili Brezno; začala sa evakuácia Banskej Bystrice,
- **26. 10.** - štáb 1. čs. partizánskej brigády M. R. Štefánika sa presunul z Banskej Bystrice smerom na Donovaly. Podobne sa do tohto priestoru presunul aj štáb 2. čs. paradesantnej brigády. Nemecké jednotky po ťažkých bojoch dobyli Hronskú Breznicu a obsadili Zvolen,
- **27. 10.** - nemecké jednotky bez boja obsadili Banskú Bystricu. V nadväznosti na jej obsadenie nemeckým vojskom vydal veliteľ 1. čs. armády gen. R. Viest na Donovaloch zvláštny operačný rozkaz o prechode zvyškov povstaleckej armády na partizánsky spôsob boja. Nemecké jednotky obsadili Harmanec,
- **27. 10.** - pri osade Magurka, ktorá patrila k obci Nemecká Lupča, partizáni zavraždili 70 občanov nemeckej národnosti. Boli to civili z Kunešova pri Kremnici, ktorí sa vracali domov z nútených prác na výstavbe letiska pri Brezne,
- **28. 10.** - generáli R. Viest a J. Golian s užším štábom dôstojníkov odišli pod ochranou príslušníkov vysokoškolského strážneho oddielu z Donovalov do priestoru Pohronského Bukovca, kde ich zajali (3. 11.). Previezli ich na výsluch do Bratislavy, neskôr do Berlína, kde za neznámych okolností zahynuli,
- **30. 10.** - na oslavách víťazstva nad nepriateľom vyznamenal Tiso nemeckých dôstojníkov a vojakov, podľa vlastných slov *"že nám prišli znova nastoliť samostatný slovenský štát"*,
- **11. 11.** - hlavný štáb partizánskeho hnutia s 2. čs. paradesantnou brigádou po prechode cez masív Chabenca zaujal priestor v Lomnistej doline,
- **11. 11.** - v oblasti zaniknutej obce Valaškovce pri Humennom partizáni povraždili asi 150 príslušníkov 2. maďarskej horskej brigády, ktorí sa im vzdali,
- **13. 11.** - sformoval sa partizánsky zväzok Jána Žižku z Trocnova pod velením Teodora Polu, ktorý operoval v priestore Považského Inovca, Strážovských vrchov a Rajeckej doliny,
- **16. 11.** - partizáni v Lieskovci pri Humennom zavraždili farára Jána Nemca,
- **20. 11.** - z roztrúsených partizánskych oddielov okolo osady Lom-Krpáčovo v Nízkych Tatrách sa sformoval 1. partizánsky pluk pod velením mjr. V. P. Surkova,
- **22. 11.** - vo Vysokej nad Uhom sovietsky vojak zavraždil 16-ročnú Annu Kolesárovú za prítomnosti jej rodičov, pretože odporovala jeho pokusu o znásilnenie,
- **26. 11.** - vojská Sovietskej armády oslobodili Michalovce a Humenné,
- **1. 12.** - sovietske vojská oslobodili Trebišov,
- **2. 12.** - na kopaniciach Vrzávka pri Bzinciach pod Javorinou partizáni zajali a postrieľali asi 10 člennú gardistickú hliadku,
- **20. 12.** - sovietske vojská oslobodili Levice,
- **december** - v chotári obce Klenovec partizáni zavraždili 11 občanov maďarskej národnosti, ktorí sa nechceli dať nasadiť do boja,
- **31. 12.** - partizánsky zväzok Alexander Nevský sa spojil s vojskami Sovietskej armády v priestore Rožňava-Turňa nad Bodvou.

Roku 1945

- **19. 1.** - v oblasti Rimavskej Soboty prešiel partizánsky oddiel Stalin k Sovietskej armáde. Vojská 1. gardovej armády 4. ukrajinského frontu oslobodili Svidník, Prešov, Bardejov a vojská 18. armády Košice,
- **23. 1.** - vojská 40. armády 2. ukrajinského frontu spolu so 4. armádou Rumunska oslobodili Rožňavu a Jelšavu,
- **31. 1.** - druhá partizánska brigáda Stalin sa v Nízkych Tatrách spojila so Sovietskou armádou. Sovietske a rumunské jednotky oslobodili Brezno,
- **1. 2.** - v Košiciach začala svoju činnosť Slovenská národná rada ako vrcholný riadiaci národný orgán na Slovensku. Vydala Manifest (4. 2.), v ktorom vyložila zásady svojej politiky v obnovenej Česko-Slovenskej republike,

- **4.-11. 2.** - Krymská (Jaltská) konferencia čelných predstaviteľov Sovietskeho zväzu, Spojených štátov a Veľkej Británie. Konferencia položila základy povelového usporiadania Európy,
- **8. 2.** - Slovenská národná rada vyhlásila na oslobodenom území mobilizáciu do 1. čs. armádneho zboru,
- **10. 2.** - začiatok ostravskej útočnej operácie Sovietskej armády, ktorej cieľom bolo dobytie priemyselného Ostravska,
- **13. 2.** - vojská 2. ukrajinského frontu po ťažkých bojoch obsadili Budapešť,
- **14. 3.** - Sovietska a Rumunská armáda oslobodili Zvolen; Banskú Bystricu 25. marca,
- **25. 3.** - začiatok bratislavsko-brnianskej útočnej operácie Sovietskej armády, ktorej strategickým cieľom bolo zmocniť sa južného a západného Slovenska, Bratislavy a južnej Moravy. Operácia sa skončila 5. mája,
- **27. 3.** - Slovenská národná rada vyhlásila druhú mobilizáciu do 1. čs. armádneho zboru,
- **4. 4.** - vojská 2. ukrajinského frontu oslobodili Bratislavu. Po ťažkých bojoch na prístupoch k Liptovskému Mikulášu oslobodila 4. čs. samostatná brigáda 1. čs. armádneho zboru v súčinnosti so sovietskou 24. streleckou divíziou mesto Liptovský Mikuláš,
- **5. 4.** - jednotky 1. česko-slovenského armádneho zboru oslobodili Ružomberok,
- **5. 4.** - jednotky 18. pešej divízie Rumunskej armády spolu s jednotkami 1. česko-slovenského armádneho zboru oslobodili Turčiansky Sv. Martin,
- **30. 4.** - oslobodenie Žiliny,
- **13.-19. 4.** - americké a anglické vojská dorazili k rieke Labe, južné a stredné [Nemecko](#) obsadili americké a francúzske vojská. Nemecké velenie západného frontu podpísalo bezpodmienečnú kapituláciu v Remeši^[4],
- **2. 5.** - porážka berlínskeho obranného zoskupenia nemeckých vojsk a dobytie Berlína Sovietskou armádou,
- **5. 5.** - bola menovaná prvá vláda národného frontu, vyhlásený *Košický vládny program*,
- **8. 5.** - bola oslobodená Praha. V Berlíne-Karlshorste podpísali predstavitelia vrchného velenia nemeckej armády bezpodmienečnú kapituláciu Nemecka. Druhá svetová vojna sa v Európe skončila. Bolo obnovené Česko-Slovensko, ale bez územia Podkarpatskej Rusi.

^[1] Zostal však vo funkcii ministra obrany.

^[2] Zber zemiakov.

^[3] V ktorom označil partizánov za nepriateľov národa.

^[4] Dňa 7. mája 1945.